

FESTIWAL PASCHALNY

MUSICA POETICA

TARNÓW 2012

FESTIWAL PASCHALNY

MUSICA POETICA

28-31 MARCA 2012 TARNÓW
DYREKTOR ARTYSTYCZNY
JAN TOMASZ ADAMUS

W czasach niespotykanego przyspieszenia rozwoju narzędzi ułatwiających życie człowiekowi tak łatwo skoncentrować się na środkach, a nie na celu. Życie potwierdza, że niejednokrotnie troska o człowieka schodzi na drugi plan, a w najlepszym przypadku jest redukowana do jego sfery zmysłowo-cieleśnej. Z wielkim uznaniem należy zatem przyjmować wszelkie inicjatywy służące „uczłowieczaniu” człowieka i „humanizowaniu” świata, w tym tarnowski Festiwal „Musica Poetica”.

Muzyka jest jedną z odsłon misterium piękna, które otwiera człowieka na to, co trwałe i nieprzemijające – na miłość i prawdę, stając się dzięki temu źródłem prawdziwego pocieszenia, pokrzepienia ducha i odkrywaniem głębszego sensu ludzkiego istnienia.

Obcując z pięknem zawartym w muzyce skomponowanej przez wielkich mistrzów, w cudowny sposób możemy otrzeć się nawet o majestat i piękno samego Boga oraz doświadczyć, czym jest gloria Dei – Boża chwała. Przypomnę, że Jan Sebastian Bach miał w zwyczaju opatrywać tytuły wielu swych partytur literami S.D.G.: Soli Deo Gloria – Bogu jednemu chwała.

Wielką radością napawa mnie fakt, że po raz drugi w naszym mieście organizowany jest Festiwal „Musica Poetica”, który doskonale harmonizuje z klimatem i treścią przeżywanych w czasie Wielkiego Postu tajemnic paschalnych. Dziękując Organizatorom i Wykonawcom za podjęty trud urzeczywistnienia idei tego Festiwalu, pragnę życzyć wszystkim słuchaczom, aby przenikająca głębia i piękno dzieł mistrzów muzyki sakralnej, przyczyniły się do pogłębienia naszej relacji z Bogiem. Jest to bowiem najważniejszy krok na drodze ku pełni człowieczeństwa.

Z PASTERSKIM BŁOGOSŁAWIENSTWEM

† **WIESŁAW LECHOWICZ**

ADMINISTRATOR DIECEZJI TARNOWSKIEJ

TARNÓW, 14.03.2012 R.

SZANOWNI PAŃSTWO!

DRODZY MELOMANI I SYMPATYCY FESTIWALU!

Prażnę serdecznie zaprosić Państwa do udziału we wszystkich koncertach, jakie zostały zaplanowane podczas tegorocznej – drugiej już – edycji Festiwalu Paschalnego „Musica Poetica”. Festiwal organizowany wspólnie przez Centrum Sztuki Mościce w Tarnowie – Instytucję Kultury Województwa Małopolskiego, Urząd Miasta Tarnowa oraz Capellę Cracoviensis ofiaruje nam muzykę, która jest zdolna nas porwać i poruszyć, zafascynować i zachwycić. Konsekwentnie budowany wizerunek, przemyślany program oraz spójna idea prezentowania muzyki związanej z atmosferą Wielkiego Tygodnia, wykonywanej przez najwybitniejszych polskich i zagranicznych artystów, pozwala stwierdzić, że odbywający się w Tarnowie Festiwal z pewnością zgromadzi licznych miłośników muzyki poważnej i dawnej. Wszystkim słuchaczom życzę wspaniałych przeżyć płynących z harmonijnego połączenia najwyższego kunsztu wykonania na oryginalnych dawnych instrumentach z duchową głębią muzyki minionych wieków prezentowanej we wspaniałych wnętrzach tarnowskich kościołów.

MAREK SOWA

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Muzyka pasyjna to przede wszystkim muzyka o bólu i cierpieniu. Ten piękny, jakże refleksyjny przekaz osiągnął swoją najdoskonalszą formę w dziełach największych mistrzów renesansowych, Lassa i Palestriny, następnie Jana Sebastiana Bacha, po arcydzieła takie jak „Stabat Mater” Pergolesiego. W nieprzypadkowej scenerii tarnowskich kościołów usłyszymy dzieła tych kompozytorów. Ten artystyczny obraz historii męki i śmierci Chrystusa jest nieprzemijający, a w tak szczególnym okresie zadumy, poprzedzającym Wielki Tydzień, ich percepcja jest pełniejsza.

Cieszę się, że to właśnie tarnowianie będą mieli okazję zapoznać się z tak wyjątkowymi dziełami, z którymi stykają się niezwykle rzadko, do tego w wykonaniu mistrzów, doskonałych artystów, których z tej okazji będziemy gościć w naszym mieście. Mieszkańcom życzę niezwykłych doznań duchowych, wielu mądrych refleksji oraz jak najlepszego przygotowania do Wielkanocy – najważniejszych świąt w Kościele katolickim.

RYSZARD ŚCIGAŁA

PREZYDENT MIASTA TARNOWA

Wylewając ten olejek na moje ciało, na mój pogrzeb to uczyniła. (Mt 26, 13). Tajemnicę ostatecznej ofiary paschalnej ludzie – nie tylko wierzący – zgłębiają już od blisko dwóch tysięcy lat. To jeden z głównych tematów malarstwa (można powiedzieć, że dzięki niemu – dzięki krucyfiksom i wizerunkom typu pietà – w XIV wieku odrodziła się rzeźba jako samodzielna kompozycja), wielokrotnie opiewany był w literaturze, przede wszystkim jednak – w muzyce. Tajemnica potrzebuje muzyki, gdyż sama muzyka, abstrakcyjna, asemantyczna, oddziałująca jednak bezpośrednio na emocje człowieka, jest tajemnicą. Tam, gdzie kończą się słowa, gdzie nie wystarcza uchwycenie samej tylko formy zewnętrznej – powstaje miejsce, jakie wypełnić może tylko muzyka.

Kościół wiedział o tym od samego początku – już w IV wieku, jak się dowiadujemy dzięki listom pątniczki Egerii, liturgia w Bazylice Grobu Bożego w Jerozolimie sprawowana była uroczyście ze śpiewem; niebawem św. Augustyn wychwalał przymioty muzyki, twierdząc, że kto modli się śpiewając, modli się dwukrotnie. Przez kolejne stulecia muzyka kościelna obrosła dodatkami, tradycjami, wreszcie podlegała daleko idącym zmianom – jednak aż do czasów nieodległych pozostawała jednym z najważniejszych, najpoważniej traktowanych elementów liturgii. Jeżeli współcześnie została zepchnięta na nic nieznaczący margines, okresem, w którym szczególnie wyraźnie należy sobie o niej przypomnieć, jest czas przygotowania i świętowania Wielkiej Nocy. Festiwal „Musica Poetica” nie może mieć lepszego momentu, by wnieść wielką muzykę, przede wszystkim muzykę pasyjną, w obręb murów tarnowskich kościołów. Właściwa muzyka we właściwym miejscu – i o właściwej porze.

ŚRODA, 28 MARCA,

BAZYLIKA KATEDRALNA GODZ. 19.15

KOBIETA Z ALABASTROWYM NACZYNIEM

musica sacra *a cappella*

Arvo PÄRT

Da pacem

Orlando di LASSO

Missa Bell' Amfitrit' altera KYRIE - GLORIA

Robert PARSONS

Ave Maria

Orlando di LASSO

Missa Bell' Amfitrit' altera CREDO

Arvo PÄRT

Which was the Son of...

Orlando di LASSO

Missa Bell' Amfitrit' altera SANCTUS - BENEDICTUS

Franz LISZT

Benedictus (z Missa Choralis)

Orlando di LASSO

Missa Bell' Amfitrit' altera AGNUS DEI

Giuseppe VERDI

Ave Maria

Giovanni Pierluigi da PALESTRINA

Stabat Mater

Arvo PÄRT

The Woman with the Alabaster Box

CAPELLA CRACOVIENSIS

Anna Krawczyk Magdalena Łukawska

Anna Patrys-Trajnowicz Antonina Ruda

Joanna Stawarska Kinga Świerkosz *soprany*

Łukasz Dulewicz Dorota Dwojak-Tlałka

Jan Mędrala Helena Poczykowska *alty*

Szczepan Kosior Zygmunt Magiera

Karol Kusz Piotr Szewczyk *tenory*

Dawid Biwo Stanisław Drużkowski

Jacek Ozimkowski Andrzej Zawisza *basy*

Jan Tomasz Adamus *dyrygent*

„Gdy Jezus przebywał w Betanii, w domu Szymona Trędowatego, podeszła do Niego kobieta z alabastrowym flakonikiem drogiego olejku i wylała Mu olejek na głowę, gdy spoczywał przy stole. Widząc to, uczniowie oburzali się, mówiąc: Na co takie marnotrawstwo? Przecież można było drogo to sprzedać i rozdać ubogim. Lecz Jezus zauważył to i rzekł do nich: Czemu sprawiacie przykrość tej kobiecie? Dobry uczynek spełniła względem Mnie. Albowiem zawsze ubogich macie u siebie, lecz Mnie nie zawsze macie. Wylewając ten olejek na moje ciało, na mój pogrzeb to uczyniła. Zaprawdę, powiadam wam: Gdziekolwiek po całym świecie głosić będą tę Ewangelię, będą również opowiadać na jej pamiątkę to, co uczyniła.” (Mt 26, 6-13)

W tym roku podczas festiwalu słowa te powtórzone będą dwukrotnie (także w Pasji Schütza, 30 III). Zaprawdę, po całym świecie i wielokrotnie opowiadają na pamiątkę tego, co uczyniła – „Kobieta z alabastrowym naczyniem”, jaką

dostrzegł także Arvo Pärt, największy dziś muzyczny mistyk. Kompozytor minimalnymi środkami osiąga największe napięcia – zarówno w tym utworze, jak i w otwierającym koncert, narzucającym najwyższy poziom skupienia „Da pacem”, po którym renesansowa muzyka Mszy Lassusa będzie nieledwie efektownym wytchnieniem. Poszczególne części liturgii opracowanej przez wielkiego twórcę z XVI wieku przedzielane są utworami szczególnej urody, renesansowymi (Parsons, Palestrina) i romantycznymi (Verdi, Liszt). Znajdzie się tu też znowu Pärt, z niemal żartobliwym (jak na niego) opracowaniem genealogii Jezusa (z Ewangelii wg św. Łukasza): „Który był synem...”. Tekst to lista imion – kolejnych pokoleń sięgających wstecz, do Adama, pierwszego człowieka. Podobnie można wymieniać kolejne pokolenia tworzące muzykę służącą tajemnicom religii – przez stulecia, mimo zmieniających się stylów. W tę żywą tradycję wkracza kolejna generacja. To wartość, o której warto pamiętać.

CHÓR KAMERALNY CAPELLI CRACOVIENSIS – kilku-, kilkunasto- lub kilkudziesięcioosobowy chór CC zna właściwą drogę do każdego artystycznego zadania. Odnosi sukcesy, wykonując w solowej obsadzie utwory religijne wczesnego baroku, jak również w wielkich składach oratoria Händla czy „Missa Solemnis” Beethovena. Uwagę komentatorów przykuwa dynamika i wirtuozeria zespołu, ale i jego stylistyczne dopasowanie do specyfiki utworu. Godna uwagi jest też szczególnie, miękka i ciepła barwa brzmienia zespołu – uzyskana m.in. dzięki mieszanemu w altach głosów żeńskich z męskimi falsetami.

Powodzenie chóru wynika z metody doboru śpiewaków i spoczywającej na nich odpowiedzialności: wybierani spośród setek wokalistów zgłaszających się na organizowane raz w roku przesłuchania o charakterze konkursowym, gdzie mają okazję wykazać się opanowaniem nie tylko techniki, lecz i muzykalnością oraz umiejętnością rozumienia i interpretacji tekstu, gotowi są do wykonywania partii solowych, tworząc zarazem elastyczny, pełen energii i wirtuozerii zespół. Taka dyspozycja chóru, w którym śpiewają wszyscy soliści Capelli Cracoviensis, prowadzący także

indywidualne kariery, pozwala mu z sukcesami brać udział np. w prestiżowej serii koncertowej Opera Rara, gdzie współpracuje z najslawniejszymi orkiestrami i dyrygentami (jak Les Musiciens du Louvre-Grenoble z Markiem Minkowskim), ma też jednak kluczowe znaczenie dla całego zespołu Capelli Cracoviensis, gdyż chór jest podstawą wykonywanego przez nią repertuaru. W ostatnim czasie grupa występowała m.in. w Cannes podczas targów MIDEM, prezentując na serii koncertów utwory polskie doby baroku, a także w kolejnym cyklu oratoriów Händla („L’Allegro, il Penseroso ed il Moderato” z Paulem McCreeshem, „Hercules” z Janem Tomaszem Adamusem, „Solomon” z Alessandro de Marchi). Planowane są kolejne występy chóru: na festiwalu Misteria Paschalia (z Accademia Bizantina pod dyr. Ottavio Dantone), w cyklu Opera Rara (z orkiestrą CC), a także m.in. we Francji z Les Sacqueboutiers de Toulouse.

JAN TOMASZ ADAMUS

– studiował w krakowskiej Akademii Muzycznej oraz w Sweelinck Conservatorium Amsterdam. Występuje w kraju i za granicą z recitalami organowymi oraz koncertami kameralnymi. Jako dyrygent zapraszany jest przez festiwale i zespoły do prowadzenia wykonań muzyki wokально-instrumentalnej różnych epok. Zrealizował pierwsze polskie wykonania na historycznych instrumentach wielu ważnych dzieł (Pasja Mateuszowa, Msza Koronacyjna, opery „Griselda” Vivaldiego, „Rodelinda” Händla, „Le nozze di Figaro” Mozarta).

W latach 2003-2008 był szefem artystycznym wrocławskiego festiwalu muzyki dawnej Forum Musicum, a w okresie 2005-2008 konsultantem merytorycznym Międzynarodowego Festiwalu Wratislavia Cantans. Od 2000 roku jest dyrektorem artystycznym Międzynarodowego Festiwalu Bachowskiego w Świdnicy, a od listopada 2008 dyrektorem naczelnym i artystycznym Capelli Cracoviensis.

CZWARTEK, 29 MARCA

KOŚCIÓŁ XX. FILIPINÓW GODZ 19.45

DIC NOBIS MARIA

Samuel SCHEIDT

Paduana Dolorosa à 4 (z Ludi Musici 1621; instrumentalne)

Heinrich SCHÜTZ

Matthaeus Passion (Historia des Leidens und Sterbens

Jesu Christi nach dem Evangelisten St. Matthaeus 1666)

Anonim (intabulacja organowa)

Christ ist erstanden (Chrysus zmartwychwstan jest)

Giovanni BASSANO

Dic nobis Maria (z Concerti Ecclesastici 1599)

Samuel SCHEIDT

Paduan à 4 (Ludi Musici 1621; instrumentalne)

Michael PRAETORIUS

Christ lag in Todesbanden à 5 (z Musae Sioniae 1607)

Hans Leo HASSLER

Ego sum resurrectio (Cantiones sacrae 1591; instrumentalne)

Samuel SCHEIDT

Surrexit pastor bonus à 8 (Cantiones Sacrae 1620)

SUBTILIOR ENSEMBLE

Anna Krawczyk sopran

Łukasz Dulewicz alt

Szczepan Kosior tenor

Andrzej Zawisza bas / Ewangelista (Schütz)

Piotr Zawistowski bas / kierownik artystyczny

ENSEMBLE OLTREMONTANO

Adrien Mabire kornet

Robert Schlegl puzon altowy

Adam Bregman puzon tenorowy

Wim Becu puzon basowy / kierownictwo artystyczne

Andrzej Zawisza organy

Przełom niejedno ma imię. W początku XVII wieku Włosi wprowadzili nowy sposób komponowania, który stał się podstawą muzyki nowożytnej i stworzył styl barokowy, wraz z nim operę, koncerty, sonaty – formy i gatunki, które do dziś panują na estradach. W tym samym czasie Polacy, ale i Niemcy, dopiero rozpoczynali swą samodzielną drogę w historii muzyki – dzięki wielkim włoskim wzorcom. Wszystkie elementy konieczne do stworzenia kuźni dla krain „zza Alp” – „zza gór”, co znajduje odbicie w nazwie występującego dzisiaj zespołu (Oltremontano) – połączyły się w Wenecji. Z jednej strony zbierały się tu – u samych bram Italii – prądy artystyczne z całego Półwyspu, z drugiej – samo miasto było jednym z najbogatszych i najprężniejszych ośrodków, mogło więc kształtować własne szkoły i rozwijać własne poszukiwania. To tu pracowali najwięksi mistrzowie epoki – nim jeszcze nad lagunę dotarł Monteverdi, cały swój żywot przeszła kluczowa w historii muzyki „szkoła wenecka”: nurt muzyki polichóralnej tworzonej z użyciem chórów nie tylko wokalnych, ale i instrumentalnych, złożonych z instrumentów dętych i smyczków; muzyki pełnej blasku, spektakularnej. Splendoru dodawało jej zwłaszcza brzmienie puzonów i cynków; na jednym z nich w Bazylice św. Marka grał Giovanni Bassano, dostarczający także dla kapeli cenione utwory. Panujący tu styl, stojący na progu renesansu i baroku, przejmować będą kolejni witający do Wenecji

goście; zaglądnący tu tym chętniej, że miasto nad laguną jest w owym czasie największym ośrodkiem muzycznego drukarstwa. Wśród uczniów u weneckich mistrzów odnaleźć możemy m.in. Hansa Leo Hasslera oraz Heinricha Schütza. Inna droga wpływów włoskich wiodła, cokolwiek okrężnie, przez Amsterdam – organiści i klawesyniści przejmowali je przez Sweelincka; tak też kształcił się Samuel Scheidt. Twórcy ci, przetwarzając włoskie wzory i dostosowując je do lokalnych potrzeb i możliwości, okazały się ojcami-założycielami muzyki niemieckiej. Zanim w II połowie stulecia wydała ona na świat rodzinę Bachów, wcześniej znajdzie kulminację właśnie w dziełach Schütza – kompozytora wyjątkowego, choć przecież długo zerkałego na swe weneckie doświadczenia. A jednak właśnie Schütz potrafił też od nich odejść, tworząc styl powściągliwy i oszczędny, jaki odnaleźć można w jego późnych utworach pasyjnych. Wchodzimy tutaj już w stylistykę, która pozostanie na stałe w gramatyce muzyki niemieckiej – bez niej nie byłoby jej późniejszego fenomenu.

SUBTIILIOR ENSEMBLE – jeden z niewielu zespołów w Polsce specjalizujących się w wykonywaniu polifonii sakralnej renesansu i baroku. Powstał w roku 2003 z inicjatywy Piotra Zawistowskiego, kierownika artystycznego grupy. Śpiewacy Subtiliora od wielu lat zajmują się muzyką dawną, a także ogólnie pojętą kameralistyką wokalną. Współpracują z polskimi i europejskimi zespołami, zajmującymi się stylowym, świadomym historycznie wykonawstwem muzyki dawnej. W 2004 roku zespół otrzymał Nagrodę im. Adama Jarzębskiego dla najlepszego wykonawcy XIV Festiwalu Muzyki Dawnej na Zamku Królewskim w Warszawie. Obok koncertów i nagrań radiowych, grupa ma w swoim dorobku 3 płyty CD zrealizowane wraz z zespołem Ars Nova. Ensemble koncertował na prestiżowych estradach i festiwalach w kraju, m.in. w Filharmonii Narodowej w Warszawie, Studiu Koncertowym Polskiego Radia im. Lutosławskiego, Filharmonii w Łodzi, Filharmonii w Lublinie, Festiwalu Muzyki Dawnej na Zamku Królewskim w Warszawie, Festiwalu Muzyki Dawnej w Starym Sączu, Festiwalu Mikołaja z Radomia w Radomiu. W grudniu 2009 r. grupa reprezentowała Polskę na europejskich antenach radiowych, wykonując transmitowany ze Studia im. Lutosławskiego koncert z motetami na Boże Narodzenie.

ENSEMBLE OLTREMONTANO – zespół powstał w 1993 r. z inicjatywy producenta radia Klara dla nagrania motetów Andreasa Pevernage, następnie zbudował swoją pozycję występując na festiwalach w Belgii i Holandii, z repertuarem renesansowym dla instrumentów dętych. Nazwa odnosi się do włoskiego określenia muzyki północnej w XV i XVI wieku – „zza gór” (tzn. zza Alp). Podstawowy skład zespołu to typowy skład miejskich grup alta cappella (instrumenty dęte i bębny). Ostatnio ansambel poszerza swój repertuar o pozycje XVII-wieczne.

PIĄTEK, 30 MARCA

KOŚCIÓŁ OO. BERNARDYNÓW GODZ. 19.15

BACH W BLASKU ŚWIEC

Johann Sebastian BACH

Suita francuska nr 1 d-moll BWV 812

Allemande Courante Sarabande Menuet I i II Gigue

François Couperin

Les Folies françaises ou Les Dominos

(Ordre 13ème de clavecin)

La Virginité - La Pudeur - L'Ardeur - L'Espérance - La Fidélité

- La Persévérance - La Langueur - La Coquetterie - Les Vieux

galants et les Tresorieres Suranées - Les Coucoucs Benevoles

- La Jalousie Taciturne - La Frenesie, ou Le Desespoir

Johann Sebastian BACH

Suita francuska nr 5 G-dur BWV 816

Allemande Courante Sarabande Gavotte

Bourrée Loure Gigue

Nie chodzi wyłącznie o sentymentalne tworzenie nastroju, choć światło świec doskonale pasuje do słuchania muzyki. Świece są najwłaściwszym oświetleniem dla całej muzyki dawnej – granej w komnatach i w ciemnych wnętrzach kościelnych naw. Przy świecach tworzył Bach, podobnie Mozart, Haydn, a wcześniej Monteverdi i wszyscy inni. Jeśli klawesynista Goldberg grać miał hrabiemu Keyserlingkowi napisane ponoć dla niego Wariacje (znane jako „Goldbergowskie”) w trakcie bezsennych nocy, to musiał to robić przy świecach.

Johann Sebastian BACH

Suita francuska nr 6 E-dur BWV 817

Allemande Courante Sarabande Gavotte

Polonaise Bourrée Menuet Gigue

Joseph HAYDN

Sonata nr 33 c-moll (Hob. XVI:20)

Moderato Andante con moto Finale Allegro

Marek Toporowski klawesyn

Rzucając okiem na program koncertu, sądzić można, że dominantą będzie tu styl francuski. Rzeczywiście był to jeden ze wzorców w dobie baroku (w końcu – epoki Ludwika XIV!), jednak tytuły suit Bacha (komponowanych w czasie jego służby w Koethen), nadane utworom już po jego śmierci, są mylące: utwory przestrzegają standardowego układu suit (kolejne tańce: allemand-courante-sarabande-gigue; znamienne jest tu, że bez preludium, które znajduje się w drugim cyklu suit, dla odmiany zwanych angielskimi), oczywiście przez Bacha rozszerzonego, ale nie mają

wiele wspólnego z muzyką ściśle francuską. Tę ostatnią reprezentuje swoista suita – celowo zwana odmiennie: *l'ordre* – François Couperina (Wielkiego). To muzyka tzw. klawesynistów francuskich, w której obok właściwych tańców, znajdują się całe cykle części charakterystycznych, opisujących muzyką anonsowane w tytule postaci, sytuacje, charaktery. „Les Dominos” (1722) są w tym jeszcze wstrzemięźliwe: choć przedstawiają różnego rodzaju przebrania, zapowiadając je ogólnie jako „Francuskie

szaleństwa” i nadając im tytuły, nie odnoszą się do nich prosto i dosłownie – ilustracyjnie. Program wzbogaca sonata Haydna – utwór o rodowodzie klasycznym. To początki formy sonatowej, a jednocześnie okres, w którym dopiero rodził się instrument, jaki niebawem opanuje ją w całości – fortepian. Utwory Haydna, nawet poważniejsze, jak jedna z niewielu sonat w tonacji mollowej, wciąż jednak wywodzą się chyba z klawesynu. Najlepiej można będzie to sprawdzić – w czasie koncertu.

MAREK TOPOROWSKI

– harmonijnie łączy w swojej działalności różne, często pozornie odległe obszary muzyki. Jest cenionym solistą – klawesynistą i organistą – gra koncerty na klawikordzie oraz historycznych fortepianach, a nawet organach Hammonda.

Uważa, że łączenie różnych źródeł inspiracji i umiejętność gry na wielu instrumentach jest warunkiem kompetentnej interpretacji klawiszowej. Od czasów studiów z powodzeniem zajmuje się również kameralistyką, przede wszystkim wokalną. Ta działalność doprowadziła go do utworzenia w 1991 roku zespołu Concerto Polacco, z którym przeszedł długą drogę, prowadzącą od dawnej muzyki kameralnej w małych składach aż po wielkie dzieła oratoryjne. Obecnie, jako dyrygent, współpracuje również z zespołami filharmonicznymi, przygotowując dzieła muzyki oratoryjnej i zachęcając muzyków grających

na instrumentach współczesnych do wprowadzania elementów stylowego wykonawstwa. Jako dyrygent doprowadził do pierwszych wykonań i rejestracji licznych utworów muzyki staropolskiej. Studia ukończył w Akademii Muzycznej w Warszawie (organy – Józef Serafin, klawesyn – Leszek Kędracki), następnie doskonalił swe umiejętności we Francji, Niemczech i Holandii, pracując pod kierunkiem Aline Zylberajch i Boba van Asperen (klawesyn) oraz Daniela Rotha (organy). Otrzymał Pierwsze Nagrody Konserwatorium w Strasbourgu w dziedzinie organów i klawesynu oraz dyplom koncertowy Musikhochschule des Saarlandes (organy). W późniejszym okresie studiował również improwizację organową pod kierunkiem Juliana Gembalskiego (w Akademii Muzycznej w Katowicach). Wiele zawdzięcza także kontaktowi ze znakomitym pianistą, Kajetanem Mochtakiem. Koncertuje w Polsce i za granicą, dokonał kilkunastu nagrań płytowych w Polsce, Niemczech i we Francji. Prowadzi klasę klawesynu w Akademii Muzycznej w Katowicach, pełniąc również funkcję prorektora tej uczelni.

SOBOTA, 31 MARCA

KOŚCIÓŁ XX. MISJONARZY GODZ. 19.15

Giovanni Battista PERGOLESI *Stabat Mater*Giorgia Milanese *sopran*Melodie Ruvio *alt*

CAPELLA CRACOVIENSIS

Alessandro Moccia *koncertmistrz / dyrygent*

Geneza sekwencji „Stabat Mater” („Stała Matka bolejąca”) wiąże się z duchowością franciszkańską, jaka opanowała chrześcijaństwo w XIII wieku, do dziś zresztą determinując postrzeganie Męki Chrystusa. Od tamtego czasu sekwencja wędruje przez stulecia, a choć żadna epoka jej nie zaniedbała, najbardziej zapewne rezonowała z religijnością barokową. Pewna teatralność i niemal ludowa prostota odnalazły się idealnie w XVIII wieku, szczególnie w mieście, które do dziś przecież przeżywa swą religijność na sposób barokowy: w Neapolu.

Czemu o tym mówić, skoro Pergolesi był kompozytorem oper, a i muzyka jego „Stabat Mater” wywodzi się ze świata opery? W XVIII-wiecznym Neapolu opera była jednak rodzajem sztuki ludowej. Jej melodie schodziły ze sceny i żyły na ulicy, odbywały też drogę przeciwną – z ulicy na scenę. Przy całej fachowości twórców i wirtuozerii wykonawców, opera musiała więc być

budowana z prostotą – z żywych, wciągających melodii, które nie mogły być przesłaniane tkanką skomplikowanej harmonii czy medytacjami instrumentalnymi (co długo jeszcze postrzegano jako niedopuszczalny germanizm). Jednocześnie Pergolesi doskonale wiedział, jakie środki są właściwe dla teatru, a jakie dla kościoła, wiedział też, jak uniknąć stworzenia odmiany pasyjnych jasełek. Jego „Stabat Mater” – skomponowane z wielkim pośpiechem w ostatnich miesiącach, a może nawet dniach życia, a zamówione jako zamiennik dla ledwie kilkunastoletniego, jednak stylistycznie należącego do poprzedniej epoki pięknego utworu Alessandra Scarlattiego – z jednej strony idealnie pasuje do wrażliwości neapolitańskich odbiorców, z drugiej jednak niebosięźnie ją przerasta, wprowadzając w świat uniwersalny, świat dramatu przeżywanego w dysonansowych napięciach, przy pełnym poszanowaniu dla praw melodii. Czy potrafił tak którykolwiek inny kompozytor? Bach sięgnął do źródła, dla swej kantaty BWV 1083 po prostu zapożyczając muzykę „Stabat Mater”, a od wystawienia małej opery komicznej nieżyjącego już Pergolesiego (zmarł w wieku 26 lat, w roku 1736), rozpoczęła się w Paryżu jedna z największych batalii estetycznych, tzw. *Querelle des bouffons*. Triumfowały w niej poglądy Jean-Jacquesa Rousseau, współtworząc następnie cały styl czy raczej prąd estetyczny – sentymentalizm. Pergolesi nie mógł podejrzewać, że jego wpływ może sięgnąć tak daleko.

GIORGIA MILANESI

– absolwentka rzymskiego Konserwatorium Świętej Cecylii, rozpoczęła karierę w 1995 r. W 1999 zadebiutowała jako Violetta w Teatro Flaiano w Rzymie, kolejne role to m.in. Hrabina w „Weselu Figara”, Berta w „Euryanthe” Webera (reż. Pier Luigi Pizzi), Tosca.

Śpiewała „La vida breve” de Falli pod batutą Rafaela Frühbecka de Burgos, następnie występowała m.in. jako Alessandro w „Eliogabalo” Cavallego pod dyr. René Jacobsa (w La Monnaie) i na Innsbrucker Festwochen für Alte Musik, Geniusz w „L’anima del filosofo” Haydna na Festiwalu w Eisenstadt pod dyr. Adama Fischera, w „Koronacji Poppei” Monteverdiego pod dyr. Christophe’a Rousseta (Theatre du Capitole w Tuluzie), wielokrotnie także jako Donna Elvira w „Don Giovannim” lub też Tisbe w „Kopciuszkę” Rossiniego (m.in. w La Monnaie pod dyr. Marka Minkowskiego).

Jej repertuar sięga od baroku do kompozycji współczesnych, poprzez pieśni Mahlera, Albana Berga, do Dallapiccoli. Ostatnio odniosła sukces jako Minerwa w „Powrocie Ulissesa do ojczyzny” Monteverdiego w paryskim Cité de la Musique (dyr. Claudio Cavina). Bierze udział m.in. w nagraniu opery „Radamisto” Händla pod kier. Claudia Cavino.

MÉLODIE RUVIO

– ukończyła studia wokalne w Konserwatorium Paryskim w 2006, po wcześniejszym uzyskaniu licencjatu z iberystyki. Została dostrzeżona w roli Szaleństwa w „Karnawale i Szaleństwie” Destouches’a pod dyr. Hervé Niquet’a w Opéra Comique w Paryżu i w Théâtre

du Capitole w Tuluzie. Z Niquetem współpracowała później wielokrotnie (w Opéra de Montpellier, Opéra Royal de Versailles, Théâtre des Champs-Élysées, Barbican Centre w Londynie i w Philharmonie de Luxembourg), występowała także z Ensemble Ausonia (Pollux w operze Rameau). Bierze udział w wykonywaniu licznych oratoriów, jak „Via Crucis” Liszta, „Mesjasz” Händla, Requiem i Vesperi Solenni del Confessore Mozarta, „Eliasz” Mendelssohna, Pasje Bacha, „Stabat Mater” Pergolesiego. Ostatnio śpiewała partię solową w Glorii Vivaldiego pod dyr. Rinaldo Alessandrini, rolę Fedry i Wenery w „Egisto” Cavallego pod dyr. Vincenta Dumestre’a w Opéra Comique w Paryżu i w Opéra de Rouen. Zarazem uczestniczyła w licznych projektach z barokowym zespołem Les Ombres w Opéra Théâtre de Saint-Etienne (płyta „Concert chez la Reine”, wydana przez wytwórnię Ambronay Editions).

W 2012 r. bierze udział w międzynarodowym tournée z Pasją wg św. Mateusza pod dyr. Marka Minkowskiego.

ALESSANDRO MOCCIA

– po ukończeniu studiów w Konserwatorium Giuseppe Verdi w Mediolanie, w klasie Felice Cusano, doskonalili się u Salvatore Accardo i Pawła Vernikova. Od 1992 r. jest koncertmistrzem Orchestre des Champs-Élysées Philippe'a Herreweghe – wraz

z tym zespołem występuje w najważniejszych salach świata, w repertuarze sięgającym od Mozarta do Mahlera; ma też na swoim koncie rejestracje ponad 20 płyt dla wydawnictwa Harmonia Mundi. Regularnie współpracuje jako koncertmistrz z Orkiestrą West Deutsche Rundfunk w Kolonii (na zaproszenie Semiona Byczkova) oraz z Mahler Chamber Orchestra (na zaproszenie Daniela Hardinga).

Równoległe z działalnością w charakterze koncertmistrza, zajmuje się kameralistyką, a także wykonuje repertuar solowy. Jako solista występował w tak renomowanych salach, jak Théâtre des Champs-Élysées w Paryżu, Palais de Beaux Arts w Brukseli, Coliseu w Porto, Concertgebouw w Amsterdamie i Vredenburg Muziekcenter w Utrechcie. Z oddaniem zajmując się pedagogiką, w 1996 był jednym z założycieli Jeune Orchestre Atlantique (JOA), a od 2004 prowadzi kursy mistrzowskie w Japonii, w Akademii Muzyki Francuskiej w Kyoto.

CAPELLA CRACOVIENSIS – instytucja kultury miasta Krakowa, nowoczesna orkiestra i zespół chórny, których celem jest zgodne z regułami epoki wykonawstwo muzyki dawnej. Dla miasta, najważniejszego w kraju historycznego ośrodka kultury, CC jest jednym z elementów identyfikacyjnych, służącym przywracaniu

do życia dzieł złotego wieku kultury polskiej oraz najcenniejszych utworów historycznego repertuaru międzynarodowego, od renesansowej polifonii po symfonie romantyczne. Wizytówką zespołu staje się wprowadzanie do polskiego życia koncertowego najważniejszych dzieł literatury muzycznej (jak oratoria i opery Händla) oraz prezentacja wybitnych utworów polskiego baroku we właściwym dla nich kontekście. CC eksploruje także repertuar kameralny i realizuje sceniczne produkcje operowe.

Rozwijając się dynamicznie, zespół gromadzi najlepszych polskich muzyków zajmujących się muzyką dawną oraz wybitnych gości zagranicznych, którzy stają się stałymi współpracownikami Capelli. Z CC pracuje światowa czołówka: koncertmistrzowie rezydenci – Alberto Stevanin (Mediolan), Martyna Pastuszka (Katowice); stały gościnny koncertmistrz Alessandro Moccia (lider Orchestre des Champs-Élysées Philippe'a Herreweghe); koncertmistrzowie gościnni 2011/2012 – Fabio Ravasi (współpracownik Fabia Biondiego w L'Europa Galante), Enrico Gatti (profesor konserwatorium w Hadze i Rzymie), Peter Hanson (koncertmistrz Orchestre Révolutionnaire et Romantique Johna Eliota Gardinera). Stałym gościem jest klarncista Eric Hoepfich (profesor Konserwatorium Paryskiego) i jego zespół historycznych instrumentów dętych Nachtmusique (sekcja dęta Orkiestry XVIII Wieku Fransa Brueggena), a także wybitny oboista Alfredo Bernardini oraz członkowie jego zespołu Zefiro. Współpracują z CC: Fretwork, Oltremontano, Les Sacqueboutiers de Toulouse, Musica Fiata oraz dyrygenci – Andrew Parrott, Andreas Spering, Ralf Sochaczewsky, Paul Goodwin. CC jest organizatorem szeregu cykli koncertowych, prezentujących kolejne pozycje repertuaru oratoryjnego i operowego (serie Verba et Voces, CC Opera House, Stara Europa), kameralnego i orkiestrowego (serie Carte Blanche, Imponderabilia), a nawet solowego (recitale w serii Imponderabilia).

Organizatorzy:

Centrum Sztuki Mościce
Instytucja Kultury Województwa Małopolskiego
ul. Traugutta 1, 33-101 Tarnów, tel. +48 14 6334600,
e-mail: sekretariat@mck.tarnow.pl, www.mck.tarnow.pl
Dyrektor: **Agnieszka Kawa**

Urząd Miasta Tarnowa - Wydział Kultury
ul. Rynek 7, 33-100 Tarnów, tel. + 48 14 6889095
e-mail: w.kultury@umt.tarnow.pl
www.tarnow.pl, www.kultura.tarnow.pl
Dyrektor: **Marcin Sobczyk**

Capella Cracoviensis
31-103 Kraków, ul. Zwierzyniecka 1
sekretariat +48 12 421 45 66, fax +48 12 429 43 28
info@capellacracoviensis.pl
Dyrektor Artystyczny i Naczelny:
Jan Tomasz Adamus

Koordynator Organizacyjny Festiwalu:
Magdalena Warejko

Projekt graficzny i skład:
Jacek Zygmunt
skandha@skandha.com

Zdjęcia:
Emilia Staniek
archiwum artystów, archiwum CC

Teksty:
Jakub Puchalski

Projekt finansowany z budżetów
Województwa Małopolskiego
i Miasta Tarnowa

ORGANIZATORZY:

URZĄD MIASTA
TARNOWA

CENTRUM
SZTUKI
MOŚCICE

PATRONATY HONOROWE:

BISKUP ADMINISTRATOR
DIECEZJI TARNOWSKIEJ
WIEŚLAW LECHOWICZ

Małopolska

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO
MAREK SOWA

PREZYDENT
MIASTA TARNOWA
RYSZARD ŚCIGAŁA

PATRONI MEDIALNI:

www.kultura.tarnow.pl

